

ISSN 1505 - 1390

Polskie Towarzystwo Numizmatyczne
Oddział w Gdańsku

Gdańskie Zeszyty Numizmatyczne NR 73/2007

W numerze m.in.:

Falsyfikat orta gdańskiego z 1612 roku

Znaleziska monet rzymskich na Pomorzu

GDANSKIE ZESZYTY NUMIZMATYCZNE

Pismo ukazuje się od 1988 roku

Redaguje :

Aleksander M. Kuźmin

Zdjęcia :

Aleksander M. Kuźmin

Wydawca :

Polskie Towarzystwo Numizmatyczne
Oddział w Gdańsku

Adres wydawcy
i

Adres redakcji :

81 - 601 Gdynia ul. Apollina 38

tel (0 58) 621 43 67

tel. kom. 606 710 835

e-mail alemka@poczta.onet.pl

Gdańskie Zeszyty Numizmatyczne są rozprowadzane wewnątrz
Towarzystwa przez Oddział w Gdańsku. Redakcja nie odpowiada za
treść zamieszczanych reklam i ogłoszeń. Za treść artykułów
odpowiedzialni są autorzy.

**Polskie Towarzystwo Numizmatyczne
Oddział w Gdańsku**

Gdańskie Zeszyty Numizmatyczne

NR 73

GDYNIA grudzień 2007

W NUMERZE :

Artur Jezioro Falsyfikat orta gdańskiego z 1612 roku	s. 3
Artur Jezioro 10 fenigów WMG – nowa odmiana	s. 9
Arkadiusz Dymowski Najnowsze znaleziska monet rzymskich (cz.2)	s. 10
Aleksander M. Kuźmin Żetony gdyńskie	s. 21
Romuald L. Sieradzki Jeszcze o medalach – Latarnie morskie	s. 22
Romuald L. Sieradzki Pamiętajmy o rocznicach	s. 23
ALEMKA Nowości wydawnicze	s. 25
ALDEK; ALEMKA Z Oddziału Gdańskiego PTN	s. 25
Listy do redakcji	s. 27

FALSYFIKAT ORTA GDAŃSKIEGO Z 1612 ROKU

W roku 1608 mennica gdańska, jako pierwsza na ziemiach polskich, rozpoczęła produkcję ortów. Wartość tych monet początkowo równała się 10 groszom lub ćwierci talara. W późniejszych latach kurs uległ zaburzeniu, gdyż talar szybko zyskiwał na wartości, a jakość drobnej monety równie szybko się pogarszała.

W drugiej dekadzie XVII wieku tygodniowa płaca gdańskiego ucznia zaawansowanego w rzemiośle tekstylnym wynosiła 20-35 groszy, a czeladnik w tej branży zarabiał tygodniowo 60-180 groszy. Natomiast piekarz za wypieczenie chleba z korca¹ mąki otrzymywał 4 grosze². Siła nabywczą orta była więc całkiem spora.

Orty gdańskie z lat 1608-1615 produkowano ze srebra wysokiej, 14-lutowej próby (875/1000). Z grzywny srebra brutto (198,18 g) tłoczono 29 sztuk tych pięknych monet, co dawało średnią wagę 6,83 g. W późniejszych latach stopniowo obniżano stopę menniczą, a orty z początkowych roczników były często wyławiane z obiegu i przetapiane. W efekcie orty z lat 1609-1615 (rocznik 1608 jest praktycznie nieosiągalny) są wyraźnie rzadsze i przez to wysoko cenione przez kolekcjonerów. Dlatego nie mogą dziwić fałszerstwa tych monet. Wśród licznych

¹ Korzec gdański równał się 54,7 litra; <http://pl.wikipedia.org/wiki/Korzec>

² J. A. Szwagrzyk, Pieniądz na ziemiach polskich X-XX w., Wyd. Ossolineum, Wrocław 1990, s. 143

falsyfikatów ortów gdańskich spotkać można również podróbkę rocznika 1612, będącą przedmiotem poniższego artykułu.

Waga omawianego egzemplarza wynosi 4,51 g, a więc znacznie poniżej wzorcowej wartości. Oczywiście pewne odstępstwa są tu normą, gdyż monety produkowane i wypuszczane były „al marco”, lecz waga przedmiotowej sztuki odbiega od standardu w zbyt znacznym stopniu³. Średnica wynosi ok. 29 mm, co jest wartością prawidłową. Z kolei krążek, na którym wybita została fałszywa moneta jest nieco zbyt cienki. Omawiany egzemplarz jest równo i starannie wybity, ale zdarzają się egzemplarze niedobite w części centralnej. Natomiast oryginalne orty, jeżeli już były słabiej tłoczone, to uwidaczniało się to głównie przy obrzeżu. Falszyfikat nie ma także innych cech charakterystycznych dla monet tłoczonych techniką walcową, jak np. jednostronnie zaostrego rantu, lekko wygiętego krążka, śladów sąsiedniego stempla, itd. Tło monety jest gładkie, podczas gdy na oryginalnych ortach gdańskich często widać delikatne prążki powstałe wskutek walcowania blachy. Fałszerze popełnili również inny poważny błąd. Monety tłoczone metodą walcową cechują się stałym kątem obrotu rewersu w stosunku do awersu. Orty gdańskie tłoczone były w układzie medalowym, czyli oś monety wynosi 0 stopni (mogą się zdarzyć kilkustopniowe odstępstwa). Tymczasem w wypadku egzemplarza fałszywego wartość ta wynosi około 170 stopni, co pozwala przypuszczać, że układ ten jest przypadkowy. Ponadto, falszyfikat jest sztucznie przyczerniony. Brak jest również naturalnych śladów obiegu.

Poniżej przedstawione zostaną inne charakterystyczne szczegóły na awersie i rewersie, po których można rozpoznać to fałszerstwo. Nie jest to wyliczenie wyczerpujące, gdyż przy bliższej analizie okazuje się, że niemal każdy element jest w mniejszym lub większym stopniu niedopracowany, lecz myślę, że przedstawienie kilkunastu najbardziej wyróżniających się szczegółów będzie w zupełności wystarczające.

³ Bliższa normie była waga egzemplarza opisanego w 16 numerze *Warszawskich Zeszytów Numizmatycznych*, która wynosiła 5,84 g; Fałszywy ort gdański z datą 1612, *Warszawskie Zeszyty Numizmatyczne*, nr 2(16) 2007

Awers:

1. Czcionka jest zbyt mała. Na oryginalnych ortach gdańskich literki w legendzie otokowej są większe. Występują też pewne różnice w kroju poszczególnych liter.
2. Oko Zygmunta III usytuowane jest trochę za wysoko, co nadaje obliczu monarchy dość charakterystyczny wyraz.
3. Obwódki wykonane są niezbyt starannie, na oryginalnych monetach ich wykonanie jest znacznie subtelniejsze. Obwódki powinny być sznureczkowe, podczas gdy w wypadku omawianego fałszerstwa niekiedy przechodzą one w formę perełkową.
4. Broda króla zbyt przylega do kryzy, jak również jest ona nieco zbyt bujna.
5. Zakończenie kryzy położone jest za blisko wewnętrznej obwódki. Część elementów popiersia również odbiega od normy, np. na ramieniu króla, zamiast elementu perełkowego, powinien być sznureczkowy"

6. Ucho monarchy położone jest zbyt poziomo.
7. Poszczególne elementy korony są uproszczone, jak np. pałeczki z perełkami (nieco za dużymi)⁴.

Rewers:

8. Łapa niedźwiedzia, znak Daniela Klüwera, ówczesnego dzierżawcy mennicy gdańskiej, jest zbyt szeroka. Za łapą niedźwiedzia znajduje się słabo widoczna kropka.
9. Podobnie jak na awersie, także na rewersie czcionka jest za mała.
10. Lwy również odbiegają od normy i znacznie różnią się od wzorca niemal w każdym elemencie. Jako jeden z charakterystycznych szczegółów można podać

⁴ W artykule opublikowanym w 16 numerze Warszawskich Zeszytów Numizmatycznych jako charakterystyczny element tego fałszerstwa wymieniony jest również fakt, że korona nie mieści się w całości na stemplu. Istotnie, lecz zaznaczyć trzeba, że niekompletna korona występuje także na części oryginalnych ortów z 1612 roku, dlatego uważam, iż element ten nie powinien być wyszczególniony jako cecha, po której można rozpoznać fałszerstwo; Fałszywy... op. cit.

język lwa z lewej strony tarczy (heraldycznie), który na monecie fałszywej jest podniesiony do góry, a powinien być ułożony bardziej poziomo.

11. Obwódki również na rewersie są dość siermiężne.
12. Tarcza herbowa jest wyraźnie zbyt wąska, a krzyże oraz korona w herbie Gdańska są za małe. Pozostałe szczegóły tarczy herbowej też mocno uproszczono.
13. Cyfry w dacie są zbyt mocno rozstrzelone. Także ich kształt odbiega od normy, np. szóstka powinna mieć dłuższy ogonek. Na części oryginalnych ortów z 1612 roku dwójka usytuowana jest pod kątem, aczkolwiek nie jest to regułą.
14. Wykonanie krzyża zwieńczającego od góry tarczę herbową dalekie jest od medalierskiego kunsztu. Sam krzyż powinien być wyższy, a jego podstawa mniejsza.

Podsumowując, omawiany fałszyfikat pełen jest niedopracowanych elementów, które są na tyle charakterystyczne, że jego odróżnienie od oryginału nie powinno sprawiać problemu.

Dla porównania zamieszczam zdjęcia oryginalnego orta z 1612 roku (egzemplarz z 31 aukcji WCN, pozycja nr 349):

Literatura:

- Gumowski Marian, *Mennica gdańska*, Wyd. PTAiN, Gdańsk 1990
Kałkowski Tadeusz, *Tysiąc lat monety polskiej*, Wyd. Literackie, Kraków 1981
Kamiński Czesław, Kurpiewski Janusz, *Katalog monet polskich 1587 –1632*, Wyd. KAW, Warszawa 1990
Kurpiewski Janusz, *Fałszerstwa monet i banknotów*, Wyd. PTAiN, Warszawa 1990
Kuźmin Aleksander M., *Organizacja mennic i techniki mennicze w Polsce XVI – XVII w.*, Wyd. PTN, Warszawa 2003
Szwagrzyk Józef Andrzej, *Pieniądz na ziemiach polskich X-XX w.*, Wyd. Ossolineum, Wrocław 1990
Fałszywy ort gdański z datą 1612, *Warszawskie Zeszyty Numizmatyczne*, nr 2(16) 2007

Artur Jezioro

10 FENIGÓW 1920 WMG – NOWA ODMIANA

Liczny już zbiór odmian 10-fenigówek gdańskich z 1920 roku możemy powiększyć o kolejną sztukę. Moneta posiada 56 perełek w otoku na rewersie, a jej odkrywcą jest Pan Zenon Wędzicki. W tej chwili znane są łącznie 53 odmiany 10 fenigów 1920 typu „mała cyfra”.

ODMIANA 56.14/25

Stempel rewersu nie był dotąd notowany, a najłatwiej jest go odróżnić po kształcie ornamentu roślinnego nad cyframi nominału. Natomiast strona herbowa jest taka sama jak w odmianie oznaczonej numerem 57.9/25.

Nową odmianę można również obejrzeć na numizmatycznej kafejce Allegro pod adresem:

<http://www.allegro.pl/phorum/read.php?f=274&i=102262&v=&t=102150>

Artur Jezioro

NAJNOWSZE ZNALEZISKA MONET RZYMSKICH Z POMORZA cz. 2

W ramach zapoczątkowanej w poprzednim numerze Gdańskich Zeszytów Numizmatycznych publikacji najnowszych, amatorskich znalezisk monet rzymskich z Pomorza⁵ prezentuję kolejne odkrycia. Kilka z nich zostało dokonanych na stanowiskach już wcześniej rejestrowanych⁶, na których znaleziono dalsze monety. Na szczególną uwagę zasługuje znalezisko z Susza k/Ławy, gdzie odkryto dotychczas co najmniej 12 monet rzymskich z I-III w.

OPIS ZNALEZISK

Monety zostały określone i opisane na podstawie lepszej, bądź gorszej jakości zdjęć. Okoliczności odkrycia to „poszukiwanie skarbów”. W chwili rejestracji znalezisk wszystkie monety znajdowały się w posiadaniu prywatnym.

Boręty, gm. Lichnowy, pow. malborski, woj. pomorskie

M.: nieznane. **D.:** nie później niż styczeń 2007 r. **L.:** 4 monety.

1. **Trajan**, denar, lata 98-102 (?) Rzym, RIC⁷ II ?. **(zdj. 1)**
Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: [...] NERVA TRAIAN AV[...];
Rv. Nieczytelny;
Moneta w słabym stanie zachowania.
2. **Trajan**, denar, lata 114-117 (?), Rzym, RIC II ?. **(zdj. 2)**
Av. Popiersie w wieńcu laur. w pr. z draperią na l. ramieniu, w otoku: [I]MP CAES
NER T[RAI]AN OP[TIM ...];
Rv. Wiktoria (?) stojąca w l., legendy nieczytelne;
Moneta w słabym stanie zachowania ukruszona (brak ok. 1/3 krążka).
3. **Antoninus Pius (Faustyna St.)**, denar, lata 141-161, Rzym, RIC III 347. **(zdj. 3)**
Av. Popiersie (w draperii?) w pr., w otoku: DIVA – FAVSTINA;
Rv. Aeternitas stojąca w l. trzyma feniksa i unosi poję szaty, w otoku: AETER-NITAS;
Moneta w średnim stanie zachowania.
4. **Kommodus**, denar, rok 185, Rzym, RIC III 125. **(zdj. 4)**
Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: [M COM]M ANT P FEL AVG BRIT;
Rv. Cesarz siedzący na krześle w l. trzyma glob i jest wieńczony przez Wiktorię nadlatującą z pr., w otoku: P M TR P [XI IMP] VII COS V P P;
Moneta w średnim stanie zachowania.

⁵ Zob. A. Dymowski, *Najnowsze znaleziska monet rzymskich z Pomorza cz. 1*, GZN 72/2007, s. 12-21; tam w przyp. nr 1 opisany został zakres terytorialny Pomorza przyjęty w ramach opracowania.

⁶ Zob. R. Ciołek, *Die Fundmünzen der Römischen Zeit in Polen: Pommern*, Collection Moneta - 67, Wetteren 2007.

⁷ *The Roman Imperial Coinage*, t. I-X (wyd. H. Mattingly, E. A. Sydenham, C. H. V. Sutherland, R. A. G. Carson, P. H. Webb, J. W. E. Pearce, P. M. Brunn, J. P. C. Kent), London 1923-1994.

1

2

3

4

5

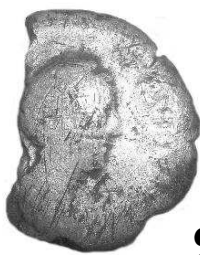
6

7

8

9

10

11

12

Choszczno, m. pow., woj. zachodniopomorskie

A) M.: pole orne na peryferiach miasta. **D.:** 2006 r. **L.:** 1 moneta.

Filip Arab (Filip II), antoninian, lata 244-246, Rzym, RIC IV 216c.
 Av. Głowa w koronie promienistej, w draperii i w pancerzu w pr., w otoku: M IVL PHILIPPVS CAES
 Rv. Cesarz w stroju wojskowym stojący w l. trzyma glob i odwróconą włócznię, w otoku: PRINCIPI IVVENT;
 Moneta w średnim stanie zachowania.

B) M.: nieznane. **D.:** lipiec 2007 r. **L.:** 1 moneta.

Marek Aureliusz (Lucjusz Werus), denar, lata 165-166, Rzym, RIC III 548. **(zdj. 5)**
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: L VERVS AVG ARM - PARTH [MAX];
 Rv. Jeniec partyjski siedzący w pr. ze związanymi z tyłu rękami, przy jego nogach złożona broń, w otoku: TR P VI IMP III COS II;
 Moneta w średnim stanie zachowania.

Choszczno - okolica, m. pow., woj. zachodniopomorskie

M.: nieznane. **D.:** sierpień 2007 r. **L.:** 1 moneta.

Antoninus Pius, denar subaeratus, lata 140-143, Rzym, RIC III 61. **(zdj. 6)**
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: ANTONINVS AVG PI-VS P P TR P COS III;
 Rv. Aequitas stojąca w l. trzyma wagę i wiosło, w otoku: AEQVITAS AVG;
 Moneta w średnim stanie zachowania.

Gdańsk - Św. Wojciech⁸, m.woj.

M.: nieznane. **D.:** lato-jesień 2006 r. (moneta nr 1) i nie później niż styczeń 2007 r. (pozostałe monety). **L.:** 4 monety.

1. N e r w a, denar, rok 96, Rzym, RIC II 3. **(zdj. 7)**
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: IMP NERVA CAES AVG - P M TR P COS II P P;
 Rv. Uściśnięte dłonie trzymają orła legionowego spoczywającego na dziobie okrętu, w otoku: CONC[ORDIA E]XERCITVVM;
 Moneta w średnim stanie zachowania.
2. Antoninus Pius (138-161), denar subaeratus, Rzym, RIC III ?. **(zdj. 8)**
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: [...]NI[NVS] AVG PI-[VS ...];
 Rv. Postać (Annona?) stojąca w l., u jej stóp z pr. modius (?), legendy nieczytelne;
 Moneta w złym stanie zachowania, mocno skorodowana.
3. Antoninus Pius (Faustyna St.)?, denar, lata 141-161 (?), Rzym (?), RIC III ?. **(zdj. 9)**

⁸ Denar Nerwy z tego znaleziska (określonego jako „Gdańsk – okolica”) został uwzględniony jako moneta nr 2 pod poz. 99 w inwentarzu Ciołek, *Die Fundmünzen ...*, s. 64. Uściślono również miejsce znalezienia pozostałych dwóch monet ujętych pod poz. 99 w w/wym. katalogu, tj. denara Domicjana jako cezara i ae4 Arkadiusza – monety te zostały odkryte w Gdańsku-Matarni.

Av. Popiersie (w draperii?) w pr., w otoku: [...]AV[...];
 Rv. Postać kobieca stojąca w l., napisy otokowe nieczytelne;
 Moneta w złym stanie zachowania, ułamana (brakuje ok. 1/2 krążka).

4. Marek Aureliusz (Lucylla), denar, lata 169-183, Rzym, RIC III ?. (zdj. 10)
 Av. Popiersie w draperii w pr., w otoku: LVCILLA[E] AV[G] ANTO[NINI AVG F];
 Rv. Zarys stojącej postaci, legendy nieczytelne;
 Moneta w złym stanie zachowania, rozwarstwienia metalu na rewersie.

Gil Mały, gm. Miłomłyn, pow. ostródzki, woj. warmińsko-mazurskie

M.: nad Jez. Gil. **D.:** nie później niż czerwiec 2007 r. **L.:** 1 moneta.

H a d r i a n , denar, lata 119-122, Rzym, RIC II 141. (zdj. 11)
 Av. Popiersie w wieńcu laur. w pr. z draperią na l. ramieniu, w otoku: IMP CAESAR
 TRAIAN HADRIANVS AVG;
 Rv. Pietas w welonie stojąca w pr. unosi obydwie ręce, po bokach VOT - PVB, w
 otoku: P M TR P COS III;
 Moneta w średnim stanie zachowania.

Łobez - okolica, m. pow., woj. zachodniopomorskie

M.: droga leśna w oddziale 6c leśnictwa Bonin, nadleśnictwa Łobez, ok. 1 km od
 Łobza. **D.:** styczeń 2007 r. **L.:** 1 moneta.

K o m m o d u s , denar, lata 187-188, Rzym, śr. 18 mm, RIC III 168. (zdj. 12)
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: [M] COMM [ANT P] FEL AVG BRIT;
 Rv. Libertas stojąca na wprost z głową w l. trzyma pileus i uniesioną laskę, w otoku:
 [P] M TR P XIII I[M]P VIII [COS] V P P;
 Moneta w średnim stanie zachowania, przełamana, przepalona (?).

Malbork - okolica, m. pow., woj. pomorskie

M.: nieznane. **D.:** kwiecień 2007 r. **L.:** 1 moneta.

M a r e k A u r e l i u s z (L u c y l l a) , denar, lata 169-183, Rzym, RIC III 775. (zdj. 13)
 Av. Popiersie w draperii w pr., w otoku: [LV]CIL[L]AE AVG - ANTONINI AVG F;
 Rv. Pietas w welonie stojąca w l. unosi pr. rękę nad płomieniem na ołtarzu i trzyma
 pudełko na pachnidła, w otoku PIE-TAS;
 Moneta w średnim stanie zachowania.

Pasłęk, gm. loco, pow. elbląski, woj. warmińsko-mazurskie

M.: nieznane. **D.:** nie później niż styczeń 2007 r. **L.:** 1 moneta.

K o m m o d u s , denar, rok 185, Rzym, RIC III 117. (zdj. 14)
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: [M COM]M ANT P FEL AVG BR[IT];
 Rv. Jowisz siedzący w l. trzyma błyskawicę i długie berło, w otoku: P M TR P XI
 IMP [VII C]OS V P P;
 Moneta w średnim stanie zachowania.

Pasłek - okolica, gm. loco, pow. elbląski, woj. warmińsko-mazurskie

M.: nieznane miejsce ok. 15 km na wschód od miasta. **D.:** lipiec 2007 r. **L.:** 1 moneta.

Antoninus Pius, denar, lata 145-161, Rzym, śr. 19mm, RIC III 127. (**zdj. 15**)
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: A[NTONINVS]S AVG PIVS P P;
 Rv. Aequitas stojąca w l. trzyma wagę i długą laskę, w otoku: C[O]S – II[I]I;
 Moneta w średnim stanie zachowania, ułamana (brak ok. 1/3 krążka).

Pruszcz Gdański, m. pow., woj. pomorskie

M.: nieznane. **D.:** nie później niż styczeń 2007 r. **L.:** 1 moneta.

Antoninus Pius (138-161), denar, Rzym, RIC III ?. (**zdj. 16**)
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: [...]NVS AVG [...];
 Rv. Fortuna (?) stojąca w pr. trzyma ster i róg obfitości, legendy nieczytelne;
 Moneta w słabym stanie zachowania.

Serock⁹, gm. Pruszcz., pow. świecki, woj. kujawsko-pomorskie

M.: 3 monety znaleziono na polu ornym w obrębie ok. 15 m; czwarta z monet (nr 2) została odkryta w odległości ok. 1.500 m od pozostałych. **D.:** sierpień 2006 r. (monety nr 1 i 3) i grudzień 2006 r. (monety nr 2 i 4) **L.:** 4 monety.

1. Marek Aureliusz, denar, lata 166-167, Rzym, RIC III 206. (**zdj. 17**)
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: M ANTONINVS AVG TR P XXIII;
 Rv. Liberalitas stojąca w l. trzyma liczydło i róg obfitości, w otoku LIBERAL AVG - V COS III;
 Moneta w średnim stanie zachowania, lekko skorodowana na powierzchni.
2. Septymiusz Sewer, denar, rok 195, Rzym, RIC IV 60. (**zdj. 18**)
 Av. Popiersie w wieńcu laur. w pr., w otoku: [L] SEPT SE[V PE]RT AV[G I]MP V;
 Rv. Mars kroczący w pr. trzyma włócznię i trofea, w otoku: P M TR P III – COS II P P;
 Moneta w słabym stanie zachowania.
3. Septymiusz Sewer, denar, lata 196-197 (?), Rzym, RIC IV 78a (?). (**zdj. 19**)
 Av. Popiersie w wieńcu laur. w pr. (z draperią na l. ramieniu?), w otoku: [L SEPT SEV PERT AVG IMP VIII];
 Rv. Fortuna siedząca w l. trzyma ster na globie (?) i róg obfitości, pod krzesłem koło (?), w otoku: [FORTV]NAE REDVCI;
 Moneta w słabym stanie zachowania.

⁹ Znajdźisko (dwie monety z czterech prezentowanych powyżej) zostało uwzględnione jako poz. 297 w inwentarzu Ciołek, *Die Fundmünzen*, s. 215.

13

14

15

16

17

18

19

20

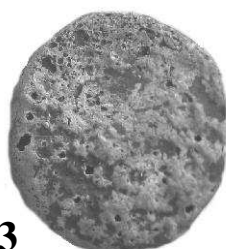
21

22

23

24

4. **Walerian II**, antoninian, rok 255, Lugdunum, RIC V 3. **(zdj. 20)**
 Av. Popiersie w draperii, w koronie promienistej w pr., w otoku: VALER[IANVS CAE]S;
 Rv. Jowisz jadący na kozie w l., w otoku: [IOVI CRE]SCENTI;
 Moneta w dobrym stanie zachowania, ułamana (brak ok. 1/2 krążka).

Susz, gm. loco, pow. iławski, woj. warmińsko-mazurskie

M.: pole orne o pow. ok. 100 m² położone nad Jez. Suskim. **D.:** jesień 2006 r. – wiosna 2007 r. **L.:** 12 monet.

1. **Wespazjan**, denar, lata 70-72, Rzym, RIC II 39 (?). **(zdj. 21)**
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: [IMP CAES VESP] AVG P M;
 Rv. Pax (?) siedząca w l. trzyma gałązkę (?) i kaduceusz (?), w otoku: TRI [POT II COS] III P P
 Moneta w złym stanie zachowania, przepalona (?).
2. **Wespazjan**, denar, lata 77-78, Rzym, RIC II 103. **(zdj. 22)**
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: [IMP CAESAR V]ESPASIANVS AVG;
 Rv. Mars stojący w l. trzyma włócznię i trofea, w otoku: COS – [VIII];
 Moneta w złym stanie zachowania, przepalona (?).
3. **Wespazjan (69-79)**, denar, Rzym (?), RIC II ?. **(zdj. 23)**
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: [...]ESAR VESPA[...];
 Rv. Nieczytelny;
 Moneta w złym stanie zachowania, przepalona (?).
4. **Trajan**, denar, lata 103-111, Rzym, RIC II 147b. **(zdj. 24)**
 Av. Popiersie w wieńcu laur. w pr., w otoku: [IMP] TRAIANO AVG GE[R DAC P M TR P];
 Rv. Trofea, w otoku: COS V P P SPQR OPTIMO PRINC;
 Moneta w średnim stanie zachowania, przepalona (?).
5. **Hadrian**, denar, rok 118, Rzym, RIC II 50. **(zdj. 25)**
 Av. Popiersie w wieńcu laur. w pr. z draperią na l. ramieniu, w otoku: IMP CEAS[AR TRAJIAN [HADRIANVS AVG];
 Rv. Felicitas stojąca w l. trzyma kaduceusz i róg obfitości, po bokach F[EL] – AVG, w otoku: P M TR P [C]OS DES III;
 Moneta w słabym stanie zachowania, przepalona (?).
6. **Antoninus Pius (Faustyna Starsza)**, denar, lata 141-161, Rzym, RIC III 371. **(zdj. 26)**
 Av. Popiersie w draperii w pr., w otoku: DIVA FAV-STINA;
 Rv. Westa siedząca w l. trzyma paterę i berło, w otoku: A[V]GV[S]TA;
 Moneta w średnim stanie zachowania.
7. **Antoninus Pius (Antoninus Pius i Marek Aureliusz)**, denar, rok 140, Rzym, RIC III 415b. **(zdj. 27)**
 Av. Głowa w pr., w otoku: [ANTONIN]VS AVG [PIVS P P TR P COS III];
 Rv. Popiersie w draperii w pr., w otoku: [AVRELI]VS CAESAR AVG PII F [COS];
 Moneta w słabym stanie zachowania.

8. Marek Aureliusz, denar, rok 166, Rzym, RIC III 164. **(zdj. 28)**
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: [M AN]TONINVS AVG ARM PARTH MA[X];
 Rv. Pax stojąca w l. trzyma gałązkę i róg obfitości, w otoku: TR P XX IMP IIII COS [III];
 Moneta w średnim stanie zachowania.
9. Marek Aureliusz, denar, lata 172-173, Rzym, RIC III 282. **(zdj. 29)**
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: M ANTONINVS [A]VG TR P XXVII;
 Rv. Cesarz stojący w l. trzyma gałązkę i berło, w otoku: IMP VI – COS III;
 Moneta w dobrym stanie zachowania.
10. Marek Aureliusz, denar, lata 173-174, Rzym, RIC III 298. **(zdj. 30)**
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: [M ANT]ONINVS [AVG TR P XX]VIII;
 Rv. Merkury stojący w l. trzyma paterę i kaduceusz, w otoku: [RELIG AV]G – IMP VI COS III;
 Moneta w średnim stanie zachowania.
11. Karakalla, denar, rok 216, Rzym, RIC IV 281b. **(zdj. 31)**
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: ANTONINVS PIVS AVG GERM;
 Rv. Sol stojący na wprost z głową w l. unosi pr. rękę i trzyma glob, w otoku: [TR POT] XV - COS III;
 Moneta w średnim stanie zachowania.
12. Decjusz, antoninian, lata 249-251, Rzym, RIC IV 11b. **(zdj. 32)**
 Av. Głowa w kornie promienistej, w draperii i w pancerzu w pr., w otoku: IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG;
 Rv. Cesarz jadący na koniu w l. unosi pr. rękę i trzyma krótkie berło, w otoku: [A]DVENTVS [AV]G;
 Moneta w średnim stanie zachowania.

Świątki - okolica, gm. loco, pow. olsztyński, woj. warmińsko-mazurskie

M.: pole orne w obrębie ok. 20-30 m. **D.:** wrzesień 2007 r. **L.:** kilkanaście monet (w tym 1 srebrna i kilkanaście „brązowych” o podobnej wielkości), z czego uchwycono 6. **Kom.:** na jednej z nieuchwyconych monet brązowych widniało imię Gordiana.

1. Antoninus Pius (138-161), denar, Rzym (?), śr. 17mm, 2,18g, RIC III ?. **(zdj. 33)**
 Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., napisy otokowe nieczytelne;
 Rv. Wiktoria stojąca w l. trzyma wieniec i gałązkę palmową, legendy nieczytelne;
 Moneta z złym stanie zachowania.
2. Maximus, dupondius, lata 236-238, Rzym, śr. 27 mm, 11,47g, RIC IV 14a. **(zdj. 34)**
 Av. Popiersie w draperii w pr., w otoku: [MAXIMVS] C[AES GER]M
 Rv. Cesarz stojący w l. trzyma pałeczkę i odwróconą włócznię, za nim z prawej dwa sztandary, po bokach S-[C], w otoku: [PRINCIPI IVVENTVTIS];
 Moneta w złym stanie zachowania, pokryta zieloną patyną.
3. Nieokreślony cesarz z I-III w. (Aleksander Sewer?), dupondius (?), nieokreślona mennica, śr. 28 mm, 10,90g.
 Av. Głowa lub popiersie w wieńcu lub koronie promienistej w pr. (widoczna tylko wstążka), w otoku [...N[...];
 Rv. Zarys stojącej postaci męskiej w l., legendy nieczytelne;
 Moneta w bardzo złym stanie zachowania, pokryta zieloną patyną.

25

26

27

28

29

30

31

32

33

36

37

38

4. Nieokreślony cesarz z I-III w., dupondius (?), nieokreślona mennica, śr. 27 mm, 10,87g.
Av. Zarys głowy lub popiersia w prawo, legendy nieczytelne;
Rv. Zarys postaci siedzącej w lewo, legendy nieczytelne;
Moneta w bardzo złym stanie zachowania, wyczyszczona.
5. Nieokreślony cesarz z I-III w.?, as (?), nieokreślona mennica, śr. 27 mm, 11,74g.
Av. i Rv. Nieczytelne;
Moneta w bardzo złym stanie zachowania, pokryta zieloną patyną.
6. Nieokreślony cesarz z I-III w.?, dupondius (?), nieokreślona mennica, śr. 28 mm, 7,28g.
Av. i Rv. Nieczytelne;
Moneta w bardzo złym stanie zachowania, pokryta zieloną patyną.

Świecie - okolica, m. pow., woj. kujawsko-pomorskie

M.: nieznanne miejsce nad Wisłą na terenie powiatu świeckiego. **D.:** nie później niż maj 2007 r. **L.:** 1 moneta.

Marek Aureliusz? (161-180), sesterc, Rzym, śr. 29 mm, RIC III ?. (zdj. 35)
Av. Głowa w pr., napis otokowy nieczytelny;
Rv. Postać kobieca stojąca w l., po bokach S-C, w otoku: [...]XI[...];
Moneta w złym stanie zachowania.

Tczew - okolica, m. pow., woj. pomorskie

A) M.: nieznanne. **D.:** wrzesień 2007 r. **L.:** 1 moneta.

Antoninus Pius, denar, lata 145-161, Rzym, RIC III ?. (zdj. 36)
Av. Głowa w wieńcu laur. (?) w pr., w otoku: [...]S AVG – PIVS P [...];
Rv. Postać kobieca stojąca w l. trzyma nieokreślony atrybut i róg obfitości: TR PO[...] COS III;
Moneta w słabym stanie zachowania.

B) M.: pole orne. **D.:** wrzesień 2007 r. **L.:** 1 moneta.

Antoninus Pius (Faustyna Młodsza), denar, lata 152-153, Rzym, RIC III 502a. (zdj. 37)
Av. Popiersie w draperii w pr., w otoku: FAVS[T]INA AVG – [P]II AVG FIL;
Rv. Concordia siedząca w l. trzyma kwiat i opiera l. ramię na rogu obfitości, pod krzesłem glob, w otoku: CONCO-RDI[A];
Moneta w średnim stanie zachowania.

Tolkicko, gm. loco., pow. elbląski woj. warmińsko-mazurskie

M.: sąsiadujące za sobą pola orne. **D.:** sierpień 2007 r. **L.:** 2 monety.

1. Antoninus Pius, denar, lata 149-150, Rzym, RIC III 188. (zdj. 38)
Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: ANTONINVS AVG - PIVS P P TR P XIII;
Rv. Fortuna stojąca w l. trzyma ster i róg obfitości, w otoku: COS - III;
Moneta w średnim stanie zachowania.

2. Marek Aureliusz, denar, lata 168-169, Rzym, RIC III 209. (zdj. 39)

Av. Głowa w wieńcu laur. w pr., w otoku: M AN[TO]NINVS [AVG ARM] PARTH M[AX];
Rv. Aequitas siedząca w l. trzyma wagę i róg obfitości, w otoku: P TR P XXIII
[I]M[P V C]OS III;

Moneta w średnim stanie zachowania, lekko skorodowana na powierzchni.

34

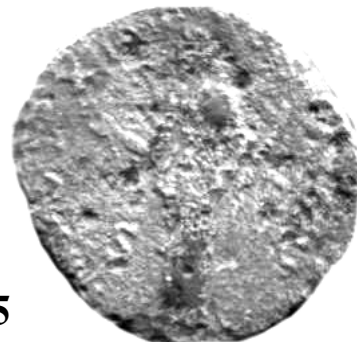
39

40

35

Tolkmicko - okolica, gm. loco., pow. elbląski woj. warmińsko-mazurskie

M.: wzgórze w lesie nad Zalewem Wiślanym w stronę Fromborka. **D.:** nie później niż kwiecień 2007 r. **L.:** 1 moneta.

Antoninus Pius (Faustyna Starsza), denar subaeratus, lata 141-161, Rzym, śr. 17mm, RIC III 351. (zdj. 40)

Av. Popiersie w draperii w pr., w otoku: DIVA – FAVSTINA;

Rv. Aeternitas stojąca w l. z welonem rozwianym za głową trzyma glob, w otoku: AETE[RN]ITAS;

Moneta w średnim stanie zachowania.

WYKAZ SKRÓTÓW

M. – miejsce znalezienia

L. - liczba znalezionych monet

D. – data znalezienia

Kom. - komentarz

Arkadiusz Dymowski
Gdynia

ŻETONY GDYŃSKIE

Poniżej przedstawiam PT Czytelnikom żetony gdyńskie, o których pochodzeniu niewiele mogę powiedzieć. Pierwszy to prawdopodobnie żeton kelnerski. Przyplątał się on do mojej szuflady z szpargałami w latach 70-tych. Pochodzi prawdopodobnie z hotelu „Gdynia” bo w tamtych czasach był to jedyny hotel orbisowski na terenie Gdyni.

Z jednej strony żetonu na groszkowanym tle górą półkolisty napis:

HOTEL ORBIS

Dołem , między poziomymi kresczkami

- GDYNIA -

W centrum litera G nad miseczką (?) – może to symbol (logo) gastronomii ?

Z drugiej strony w centrum ukoronowana litera V otoczona promieniami

Żeton wykonany jest z aluminium o średnicy 25 mm, grubości 1 mm.

Drugi żeton

Z jednej strony poziomy napis:

CITY GOLD

Z drugiej w trzech wierszach:

GDYNIA / 30 czerwca / 2001

Żeton wykonany jest z miedzi, średnica 19 mm, grubość 1,5 mm.

Zwracamy się z uprzejmą prośbą do Czytelników o pomoc w dokładnym określeniu zaprezentowanych żetonów.

Aleksander M. Kuźmin

... Jeszcze o medalach z tematu LATARNIE MORSKIE

Sopocka wieża widokowa, na której zainstalowane są świetlne znaki nawigacyjne, co pozwala na zaliczenie jej do omawianego tematu, znajduje się na sopockim medalu - Stulecie Praw Miejskich Sopotu.

Na jego rewersie projektanci i wykonawcy - małżeństwo Roussana i Andrzej NOWAKOWSCY umieścili wymienioną wieżę. Choć na medalu jej sylwetka przedstawiona jest w miniaturze - to jest dość widoczna i góruje wyraźnie nad drugoplanową panoramą miasta. Autorzy wyeksponowali na pierwszym planie wypełnione ludźmi moło, morze i ptactwo. Na dole wymieniona jest nazwa emitenta medalu – *Polskie Towarzystwo Numizmatyczne Gdańsk* oraz logo dwóch firm - współsponsorów – *DANEX* i *EKOLAN*.

Medal w tombaku srebrzonym i oksydowanym oraz patynowanym w ilości 500 sztuk (łącznie) wybiła w 2001 roku Mennica Polska S.A. w Warszawie.

Romuald L. SIERADZKI

Pamiętajmy o Rocznicach

Niedawno pozyskałem do swojej kolekcji dwa medale marynistyczne, dość „przyciężkawe” (o masie 0,936 i 1,028 kg) lane w brązie, które nie są powszechnie znane wśród kolekcjonerów tego tematu. Stąd moja propozycja, by zaprezentować je na łamach GZN. Są one dla mnie podwójnie cennym (czytaj też drogim) nabytkiem. Po pierwsze: jeden z nich, po części dotyczy bliskich mi stron rodzinnych. Po drugie: cenne z uwagi na kwotę, jaką za nie dobrowolnie zapłaciłem.

Pierwszy z prezentowanych medali upamiętnia bosmana Antoniego SUCHORSKIEGO, w latach 1928 – 1939 podoficera zawodowego we Flotylli Rzecznej Marynarki Wojennej (dalej FRMW) w Pińsku. Pozwolę sobie przypomnieć, że FRMW (do 1932r. zwana Pińską) nieistniejąca już od prawie 70 lat w 2009 roku obchodziłaby 90-lecie powstania (19.04.1919r.). Każdego roku w dniu 3 lipca przypada zapomniane i nie obchodzone od 1940 roku święto Flotylli, o czym przypominam przy okazji prezentacji tego medalu. Jest on w zasadzie jednostronny, ma kształt prostokąta o wymiarach 15,5 x 9,5 cm i grubości 1 cm, o nierównych, jakby postrzępionych bokach.

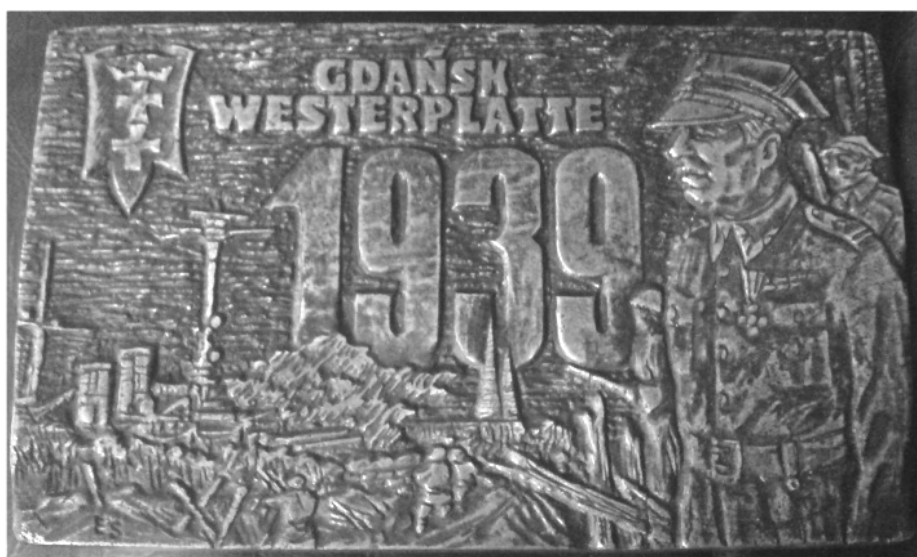

Powierzchnia medalu podzielona poziomo na trzy części o fakturowanym tle. Środkowa imituje z jednej strony leniwie płynące wody rzek Polesia, z drugiej wzburzone fale morskie. W środkowej części medalu, w owalu popiersie w prawo mężczyzny w marynarskiej bluzie, z wyłożonym charakterystycznym marynarskim kołnierzem, bez nakrycia głowy. Wzdłuż krawędzi półkuliście napis: *BOSMAN ANTONI SUCHORSKI. GRODZISK WLKP.* Poniżej daty urodzenia i śmierci: *1907 – 1973* przedzielone dwoma tzw. „winklami” wskazującymi na jego ostatni stopień w MW – starszego bosmana. Z lewej strony medalu u góry w ozdobnej ramce napis: *Flotylla Pińska*, pod nim *II DYON* (Dywizjon), poniżej 5 mało widocznych sylwetek jednostek Flotylli, płynących w szyku bojowym. Przymuszczalnie są to sylwetki okrętów wchodzących w skład II Dyonu bojowego FRMW: statek uzbrojony ORP

Hetman Chodkiewicz, dwa bliźniacze monitory ORP Warszawa i ORP Horodyszcze (budowane w 1920r. w Stoczni Gdańskiej) i dwa KU (kutry uzbrojone). Poniżej daty 1928 – 1939, określające lata służby wymienianego w FRMW w Pińsku.

Z prawej strony medalu, również w ozdobnej ramce napis: *EDINBURGH*. Niżej na falach sylwetka kontrtorpedowca, pod nią napis: *ORP Krakowiak*, widziany z prawej burty. Pod nim daty: 1940-1945. Pod cyframi „45” inicjały autora – litery *ES*. Na odwrocie medalu napis: *Dni Morza. Poznań. 19.06.2001*, informujący z jakiej okazji i kiedy medal ten autor wykonał.

Medal drugi dotyczy obrony Westerplatte w 1939 roku.

Tak jak poprzedni, ma kształt prostokąta o lekko zaokrąglonych rogach i wymiarach 16,5 x 9,8 cm. Centralnie na medalu umieszczona została duża data: 1939. Nad nią napis: *Gdańsk* i niżej *Westerplatte*. Obok tych napisów na tarczy herb Gdańska. Z prawej strony górująca nad *Westerplatte* sylwetka majora Henryka SUCHARSKIEGO w mundurze i czapce rogatywce, z widocznym przypiętym krzyżem *Virtuti Militari*. Major zwrócony jest twarzą w kierunku widocznego okrętu szkolnego niemieckiej MW „Schleswik-Holstein” ostrzeliwującego składnicę wojskową na *Westerplatte*. Za i przed nim sylwetki żołnierzy polskich, oraz magazyny składnicy. Z lewej u dołu inicjały autora litery *ES*. Medal ten jest medalem jednostronnym, tak jak poprzedni ma na odwrocie umieszczone również inicjały autora i rok 1999. Czyli wykonany został z okazji 60-rocznicy obrony *Westerplatte*.

Medale projektował i wykonał we własnej pracowni w Poznaniu znany medalier, artysta rzeźbiarz Edward SMOLIBOWSKI. Autor m.in. licznych medali marynistycznych. Emitentem tego i innych medali jego autorstwa jest Wielkopolski Klub Bałtycki z Poznania.

Romuald L. SIERADZKI

NOWOŚCI WYDAWNICZE

Biuletyn Numizmatyczny.PTN Zarząd Główny.

Ukazał się 4 (348) / 2007 numer BN a w nim: Edmund Kopicki – Katalog bezkrólewia 1632; Borys Paszkiewicz – O jagiellońskich denarach „z kółkiem”; Bartosz Awianowicz – Wybrane monety kommemoratywne i okolicznościowe starożytnego Rzymu. Ponadto notki kolekcjonerskie Czesława Chmieleckiego, B. Sikorskiego i innych.

GROSZ. Numer 110 a w nim: Polonica na aukcji „Numismatiki Trinec” pióra Andrzeja Musiała. Ponadto liczne noty i notki kolekcjonerskie.

Warszawskie Zeszyty Numizmatyczne. Warszawskie Stowarzyszenie Numizmatyczne.

Numer 4 (18) przynosi kolejną część rejestru XIX wiecznych medali polskich i z Polską związanych. W Piotrowski kreśli sylwetki numizmatyków warszawskich – tym razem o Otto Kubickim a Janusz Maciaszek opowiada historię monet niklowych próbnych.

ALEMKA

Z ODDZIAŁU GDAŃSKIEGO PTN

W dniu 4 września 2007 - choć z pewnymi perturbacjami wynikłymi z niedomówień (ach ta biurokracja!) pomiędzy Dyrekcją Muzeum Archeologicznego w Gdańsku, a Zarządem Oddziału Gdańskiego PTN co do możliwości dalszego korzystania przez nasz Oddział z Sali Odczytowej Muzeum odbył się kolejny, z cyklu planowanych w bieżącym roku, odczyt popularno-naukowy.

Pierwszym powakacyjnym tematem była historia latarni morskich na Pomorzu Gdańskim, będąca poszerzającym uzupełnieniem do zamieszczonych w ostatnich numerach GZN artykułów nt. latarni morskich i innych świetlnych znaków nawigacyjnych, umieszczanych na medalach, żetonach i monetach, które wywołały spore zainteresowanie wśród kolekcjonerów.

Do omówienia tego tematu zaproszony został niekwestionowany autorytet w tej dziedzinie kmdr rez. mgr Apoloniusz ŁYSEJKO, który omówił historię oraz podał parametry wszystkich latarni morskich polskiego Wybrzeża. Wymieniony jest także autorem kilku opracowań monograficznych poszczególnych latarni morskich na Wybrzeżu Gdańskim oraz historii latarnictwa w Polsce, tudzież inicjator wydania przez Poczta Polską dwóch serii znaczków pocztowych z sylwetkami latarni morskich. A więc osoba nad wyraz kompetentna i profesjonalna, o czym mogli się przekonać członkowie naszego Oddziału uczestniczący w prelekcji. Powyższy wykład ilustrowany był pokazem medali z sylwetkami latarni morskich i świetlnych znaków nawigacyjnych ze zbioru Romualda L. SIERADZKIEGO – autora opisów

tych medali na łamach GZN, które stały się przyczynkiem do wzrostu zainteresowania tym tematem wśród kolekcjonerów. Szkoda tylko, że pomimo wystosowania przez Zarząd Oddziału pisemnych (doręczanych też osobiście) zaproszeń na cykl odczytów w bieżącym roku do 95% członków Oddziału Gdańskiego, korzysta z tej jakże pożytecznej formy pogłębiania wiedzy bardzo mała ich liczba – średnio ok. 20 osób.

Jest to dla mnie niezrozumiałe, że koledzy nie mogą wygospodarować sobie raz w m-cu czasu, by spotkać się na takim zebraniu, aby porozmawiać o swoich zbiorach; podzielić się wiadomościami o ewentualnych nowych nabytkach pozyskanych do własnych kolekcji; wysłuchać ciekawych prelekcji. Nadmieniam, że Prezes Oddziału Gdańskiego A. KUŹMIN wyjaśnił z Dyrekcją Muzeum powstałe nieporozumienia i jestem przekonany, że w przyszłości nie dojdzie już do podobnych perturbacji jak w dniu 4 września br., które spowodowały, że kilkunastu członków zrezygnowało z czekania w związku z przedłużającym się czasem wyjaśniania nieporozumień.

O tym pierwszym powakacyjnym spotkaniu - z apelem o większą frekwencję - informuje,

ALDEK.

W dniu 2 października 2007 r. odbyło się kolejne, planowe zebranie członków O/Gdańskiego w ramach organizowanych comiesięcznych odczytów popularno-naukowych. Prelegentem był Aleksander M. KUŹMIN, który mówił o monetach i banknotach Gdyni i z Gdynią związanych. Wykład ilustrował obszernym wyborem tych walorów, pochodzących z jego prywatnej kolekcji.

Nawet trochę zorientowani w tym temacie byli pozytywnie zdziwieni i przyznawali, że nie zdawali sobie sprawy, iż z Gdynią związana jest taka duża ilość monet, banknotów, czy też bonów. Przeważnie ich wiedza na ten temat ograniczała się do faktów, że jest moneta 10,- zł z 1972r., której inicjatorem wybicia był nieodżałowanej pamięci nasz członek Jerzy PIENIAŻEK, czy też 2,- i 5,- zł z 1936 r. wydane z okazji 15-lecia budowy Portu, których inicjatorem był m.in. minister Eugeniusz KWIATKOWSKI – honorowy obywatel m. Gdyni.. Tymczasem prelegent zaprezentował m.in. monety wojskowe Spółdzielni Marynarki Wojennej, Warsztatów Portowych MW, Administracji Morskiej i Klubu Podoficerów Floty monety zastępcze GAL-u, bony towarowe Baltony, przedwojenne bony KKO w Gdyni.

Zainteresowanie tym tematem przybyłych członków potwierdziło słusność jego wyboru, jako tematu na zebranie i że był on ze wszech miar potrzebny. Osobiście uważam i apeluję do A. KUŹMINA, by po dopracowaniu tego tematu przekazał go na oficjalną stronę internetową miasta Gdyni. Szkoda tylko, że w dalszym ciągu odnotowujemy niską frekwencję i że w tak ciekawej prelekcji uczestniczyło niewielu członków naszego Oddziału. A przecież to z myślą o nich przygotowywane są te odczyty, organizowane z niemałym trudem, gdyż jest niewielu chętnych do wygłaszania prelekcji.

Niespodzianką po wykładzie było losowanie wśród obecnych 4 sztuk monet o nominale 1 korony z wizerunkiem cesarza Franciszka Józefa z lat 90-tych XIX wieku, które ze swojego zbioru przekazał na ten cel Al. KUŹMIN. „Sierotką” losującą była p. Romualda WŁODARCZYK – kustosz gabinetu numizmatycznego Zamku Malborskiego. Wylosowani nie kryli zaskoczenia i zadowolenia z uśmiechu losu. Ci, których ominęło w tym losowaniu szczęście mają nadzieję, że na następnym zebraniu to oni będą mieli fart.

Zawiedziony brakiem szczęścia w tym losowaniu, ale liczący na odmianę losu,

ALDEK

6 listopada na kolejnym zebraniu odczytowym Oddziału Gdańskiego PTN prelekcje wygłosił Zbigniew Os. Tematem prelekcji były medale okolicznościowe miast polskich. Prelekcji towarzyszył pokaz medali ze zbiorów Autora

ALEMKA

Listy do redakcji

Szanowny Panie Aleksandrze.

Zaskoczyła mnie paskudna nagonka na moją osobę na łamach /Nr 72/2007str/5 i 6/ Choć autor artykułu wypisuje na mój temat, w swoich "skorowidzach - cennikach" najrozmaitsze, nieprawdziwe pomówienia, nie spodziewałem się, że "rewelacje" te znajdują się w GZN!

W/g publikacji Krzysztofa Górskiego - "Ludzie Towarzystwa", Warszawa 2007, Mirosław Bartoszewicki nigdy nie figurował wśród członków Oddziału Warszawskiego PTA, PTAiN oraz PTN. Pamiętam, że przychodził na nasze zebrania numizmatyczne, ale składek nie opłacał. Kilkakrotnie pisał o monetach wojskowych w BN, a 22.IX.1975 r. wygłosił u nas odczyt "Pomocniczy pieniądz deflacyjny w Polsce 1924 - 1939 r. Uznając jego zasługi w poznawaniu historii monet naszych spółdzielni wojskowych, darzyłem go sympatią i poparłem wnioski o odznaczenie go odznaką "Zasłużony Działacz Kultury". W drodze wymiany odstąpiłem mu nawet rzadkie monety spółdzielni i kasyn wojskowych Po ukazaniu się moich katalogów zawierających ilustracje i stopnie rzadkości naszych monet wojskowych w 1993 i 1994 r., a zwłaszcza po ukazaniu się mojego katalogu monet polskich spółdzielni wojskowych z lat 1929 - 1939 z cenami kolekcjonerskimi w 1988 r., Pan B. zaczął mnie oczerniać w wydawanych przez siebie „skorowidzach- cennikach". Nie reagowałem na jego pomówienia, tłumacząc sobie, że ten zarozumiały Pan robi to z zazdrości, że to ja jako pierwszy opracowałem ilustrowany katalog z cenami monet polskich spółdzielni wojskowych.

Dobrze byłoby, gdyby Pan jako Redaktor GZN zajął na łamach GZN stanowisko w przedstawionej sprawie. Niezależnie od powyższej propozycji można by zamieścić w GZN treść mojego listu. Proponuje też zapoznanie się ze wspomnianym albumem Oddziału Warszawskiego PTN "Ludzie Towarzystwa". Piszą tam /str. 290 i inne/ o

mnie dobrze, co przeczy insynuacjom Pana B. Trudno zrozumieć, że widywany z herbowym sygnetem Pan Mirosław Bartoszewicki nie wie, że "szlachectwo zobowiązuje" i kłamie, zdobywając się na niegodne szlachcica chamstwo. Nie można tłumaczyć tego jego brakiem wykształcenia, wszak nawet ludzie z podstawowym wykształceniem potrafią zachowywać się z godnością.

Z poważaniem

Wojciech Niemirycz

Projekt medalu okolicznościowego Oddziału Gdańskiego PTN z okazji jubileuszu 55-lecia i 20-lecia Gdańskich Zeszytów Numizmatycznych

Awers:

Centralnie znaczek Oddziału Gdańskiego, górą znaczki PTA, PTN i PTAiN oraz stosowny napis.

Rewers:

Logo Gdańskich Zeszytów Numizmatycznych, data założenia i miejsce redakcji i stosowne napisy.

Proponowana średnica medalu 70 mm, tworzywo mosiądz, nakład 100 sztuk, dwie wersje kolorystyczne, wykonawca medalu firma : „Celstan”.

Prosimy Kolegów o opinie, uwagi krytyczne i ewentualne inne propozycje.

Zarząd Oddziału Gdańskiego PTN

*SPOKOJNYCH I MIŁYCH ŚWIĄT
BOŻEGO NARODZENIA
ORAZ POMYŚLNOŚCI
W NOWYM 2008 ROKU
CZYTELNIKOM I SYMPATYKOM GZN
ŻYCZY*

REDAKCJA

CONTENTS:

Artur Jezioro False coin (<i>ort</i>) from <i>Gdańsk</i> dated 1612	p. 3
Artur Jezioro 10 Pfennig Coin From Free City Of <i>Gdańsk</i> – New Type	p. 9
Arkadiusz Dymowski Latest Finds Of Roman Coins (2nd Part)	p. 10
Aleksander M. Kuźmin Tokens From <i>Gdynia</i>	p. 21
Romuald L. Sieradzki Once More About Medals – Lighthouses	p. 22
Romuald L. Sieradzki Anniversaries	p. 23
ALEMKA Publishing News	p. 25
ALDEK; ALEMKA From <i>Gdańsk</i> Section Of <i>PTN</i>	p. 25
Letters To Editors	p. 27

Summary:

There is the very interesting description of counterfeit *Gdańsk* coin (*ort*) dated 1612 in this issue of *GZN*. *Artur Jezioro* also writes about new type of 10-pfennig coin from Free City of *Gdańsk*. There is the second part of the article about the latest finds of Roman coins on *Pomorze* by *Arkadiusz Dymowski*. In the following articles *Aleksander M. Kuźmin* describes the tokens from *Gdynia* and *Romuald L. Sieradzki* once again refers to the medals with Polish lighthouses. In the 73rd issue of *GZN* we can also find some important events concerning *Gdańsk* section of *PTN* and professional information about publishing news on numismatic book-market. The letters to the editors bring this issue of *GZN* to an end.

Translated by **KARO**